

Плотко В.Л.

**МІЖНАРОНИЙ СУД ТА АРБИТРАЖ У
ВИРІШЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
СУПЕРЕЧОК ТА ВОЄНІЗОВАНИХ
КОНФЛІКТІВ**

Стаття присвячена аналізу шляхів мирного вирішення міжнародних спорів, суперечок, конфліктів та визначенню ролі міжнародного суду як спеціалізованого інституту у цих питаннях. Автором розглянуто нормативно-правову основу мирного вирішення міжнародних спорів, показано історію становлення міжнародного арбітражу.

Ключові слова: *політичний конфлікт, міжнародний спір, правові засоби вирішення конфліктів, міжнародний арбітраж, міжнародний суд.*

Постановка проблеми: У часи тісних міжнародних та міждержавних зв'язків все більшого значення набувають міжнародно-правові механізми вирішення міжнародних спорів та воєнізованих конфліктів.

Створений в 1946 р. Міжнародний суд (м. Гаага, Нідерланди) як головний судовий орган Організації Об'єднаних Націй, з початку свого заснування до 2017 року виніс 126 рішень з питань міжнародних спорів.

В 2017 р. у Міжнародному суді за даними Доповіді Суду до Генеральної Асамблеї ООН у судовому впровадженні було 19 справ: 1) Справа щодо проекту «Габчикова-Надьмарош» (між Угорщиною та Словаччиною); 2) Справа щодо озброєної діяльності на території Конго (Демократична Республіка Конго проти Уганди); 3) Справа щодо заходів, проведених Нікарагуа в прикордонному районі (Коста-Ріка проти Нікарагуа); 4) Справа щодо зобов'язання домовитися про доступ до Тихого океану (Болівія проти Чилі); 5) Справа про делімітацію континентального шельфу між Нікарагуа і Колумбією за межами 200 морських миль від нікарагуанського узбережжя (Нікарагуа проти Колумбії); 6. Справа про

передбачувані порушення суверенних прав і морських просторів в Карибському морі (Нікарагуа проти Колумбії); 7. Справа про делімітацію морських просторів в Карибському морі і Тихому океані (Коста-Ріка проти Нікарагуа); 8. Справа про зобов'язання, що стосуються переговорів, пов'язаних з припиненням гонки ядерних озброєнь і ядерним роззброєнням (Маршаллові Острови проти Індії); Справа про зобов'язання, що стосуються переговорів, пов'язаних з припиненням гонки ядерних озброєнь і ядерним роззброєнням (Маршаллові Острови проти Пакистану); 10. Справа про зобов'язання, що стосуються переговорів, пов'язаних з припиненням гонки ядерних озброєнь і ядерним роззброєнням (Маршаллові Острови проти Сполученого Королівства); 11. Справа про делімітацію морських просторів в Індійському океані (Сомалі проти Кенії); 12. Справа про суперечку про статус і використання вод Сілали (Чилі проти Болівії); 13. Справ про імунітети і кримінальне судочинство (Екваторіальна Гвінея проти Франції); 14. Справа про іранські активи (Ісламська Республіка Іран проти США); 15. Справа про сухопутний кордон в північній частині Ісла-Портільос (Коста-Ріка проти Нікарагуа); 16. Справа про перегляд рішення від 23 травня 2008 року по справі, що стосується Суверенітету над островами Педра-Бранка / Пулау Бату дорогами, Міддл-Рокс і Саут-Леджено (Малайзія / Сінгапур) (Малайзія проти Сінгапуру); 17. Справа про заяву про перегляд рішення від 23 травня 2008 року по справі, що стосується Суверенітету над островами Педра-Бранка / Пулау Бату дорогами, Міддл-Рокс і Саут-Леджено (Малайзія / Сінгапур) (Малайзія проти Сінгапуру); 18. Справа Джадхава (Індія проти Пакистану); 19. *Справа про застосування Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (Україна проти Російської Федерації)*

Перелік справ суду вказує на намагання держав віднайти мирне вирішення як територіального, так і адміністративного і політичного спору з

метою попередження розгортання широкомасштабних військових дій, недопущенні відкритої форми війни.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Слід зазначити, що мирне вирішення міжнародних суперечок - галузь міжнародного права, принципи і норми якої визначають порядок врегулювання спорів між суб'єктами міжнародного права мирними засобами, без застосування сили [1, с. 5]. Але існування міжнародних інституцій вирішення територіальних та політичних спорів між державами є предметом аналізу політології, геополітики, історії. Вітчизняні та іноземні вчені-міжнародники (І. Бліщенко, В. Буткевич, Е. Пушмін, І. Броунлі, Г. Кельзен, Г. Мореллі та ін.) займались дослідженням засобів вирішення міжнародних спорів. Серед українських дослідників, проблеми розвитку шляхів вирішення міжнародних спорів є об'єктом аналізу таких авторів як М. Баймуратов, І. Білорус, О. Белова, О. Богдан, В. Василенко, І. Дмитриченко, С. Гландін, І. Караман, А. Ковальов, Б. Квятковська, А. Мовчан, С. Молодцов, О. Овлащенко, А. Суржин, та ін.

Метою даної статті є висвітлення історії розвитку та сучасної ролі міжнародного суду та міжнародного арбітражу у вирішенні спорів між державами.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що історія знає безліч прикладів того, як вирішувалися міжнародні спори. Дослідники визначили певні типи цього. Так, наприклад, А. Попков виділяє такі засоби мирного вирішення спорів між державами як :

- *погоджувальні засоби* (вони також визначаються, як дипломатичні). До них відносяться: переговори, добрі послуги та посередництво, обслідування та примирення);
- *правові засоби* (міжнародний арбітраж і міжнародний суд).

Так, переговори – визнані одним з найефективніших дипломатичних засобів врегулювання міжнародних спорів, який дозволяє виключити втручання третіх сторін у процес налагодження відносин. З недоліків цього засобу визначають

можливість здійснення тиску сильнішою стороною на слабшу.

Добрі послуги визначають як сукупність міжнародно-правових норм, що регулюють роботу третіх держав або міжнародних організацій. Діяльність норм спрямована на допомогу сторонам вступити у переговори, після чого місія підходить до кінця.

Посередництвом є участь третьої держави або міжнародної організації в мирному розв'язанні спору між державами.

Обслідування та примирення здійснюються слідчими комісіями міжнародного характеру, що утворюються при виникненні розбіжностей в оцінці фактичних обставин справи. Обслідування та примирення передбачаються міжнародними договорами та власне Гаазькою конвенцією. Саме вона є відліковою у формуванні мирних засобів вирішення конфліктів.

Історія створення інституту міжнародного арбітражу сягає XIX століття – століття що має назву «Віденської геополітичної епохи», яку розпочав Віденський конгрес 1814-1815 років. В цю епоху були проведені перші міжнародні конференції, запроваджено міжнародний дипломатичний протокол та церемоніал, прийнято першу Віденську Конвенцію про дипломатичні відносини.

У 1898 р. імператор Російської імперії Микола II виступив з пропозицією скликати міжнародну конференцію, ціль якої обмеження розвитку озброєнь, пом'якшення способів введення війни та поліпшення мирних способів у вирішенні суперечок між державами. Конференція проходила з 18 травня по 29 липня 1899 р. Участь у ній брали представники 26 держав (Росія, Османська імперія, Німеччина, Австро-Угорщина, Італія, Франція, Іспанія, Великобританія, Нідерланди, Бельгія, Швейцарія, Швеція, Данія, Болгарія, Сербія, Чорногорія, Греція, Португалія, Ліхтенштейн, Люксембург, Японія, Китай, Сіам, Персія, США, Мексика). Тоді було ухвалено низку конвенцій:

1. «Про мирне вирішення міжнародних суперечок»;
2. «Про закони й звичаї сухопутної війни»;

3. «Про застосування до морської війни почав Женевської конвенції 10 серпня 1864 року»,

а також 3 декларації:

1. «Про заборону на п'ятирічний термін метання снарядів і вибухових речовин з повітряних куль або за допомогою інших подібних нових способів»;

2. «Про незастосування снарядів, що мають єдиним призначенням поширювати задушливі або шкідливі гази»;

3. «Про незастосування куль, що легко розвертаються або сплющуються в людському тілі» [4, с. 14].

Конвенція про мирне вирішення міжнародних суперечок шляхом посередництва і третейського розгляду та Конвенція про закони та звичаї війни були розроблені російським депутатом професором Ф.Ф. Мартенсом, якого за вклад у роботи міжнародного арбітражу та розробку міжнародної системи вирішення суперечок назвали лорд-канцлером Європи. В першій – Конвенції про мирне вирішення міжнародних суперечок шляхом посередництва і третейського розгляду – йшлося, що в разі зіткнення інтересів держав, «перш ніж вдаватися до зброї, звертатися, наскільки дозволять обставини, до добрих послуг або посередництва однієї або декількох дружніх держав» (ст.2) [4, с. 20]. У другій було запроваджено положення про правомірність ведення партизанської війни, а 6-8 частини преамбули цієї Конвенції названі «Декларацією Мартенса». Вона містила наступне положення: «Надалі до того часу, коли трапиться нагода видати більш повний звід законів війни, Високі Договірні Сторони вважають доречним засвідчити, що у випадках, не передбачених прийнятими ними постановами, населення і воюючі залишаються під охороною і дією основ міжнародного права, оскільки вони впливають з встановлених між утвореними народами звичаїв, із законів людяності та вимог суспільної свідомості». Фактично, Ф. Мартенса вважають засновником і першого інституту міжнародного арбітражу – Постійної палати Третейського Суду.

Але, не зважаючи на бажання мирного вирішення спорів, мета конференції 1899 р. не була досягнута, оскільки конвенції і декларації являли собою окремі акти, і держави могли самостійно вирішувати підписувати або не підписувати кожен з них. Як наслідок, Великобританія відмовилася приєднатися до декларації про заборону скидання вибухових снарядів з аеростатів; Китай, Туреччина та Швейцарія не підтримали конвенцію про сухопутну війну, а США і Великобританія відмовилися підписати декларацію про невикористання задушливих газів. Згода була досягнута лише за пунктами про мирний розгляд суперечок між державами та про морську війну.

У 1907 р. на II Гаазькій конференції, Конвенція про мирне врегулювання міжнародних спорів була викладена в новій редакції. Тепер участь взяли 44 держави (учасники першої конференції, а також держави Південної і Центральної Америки: Аргентини, Болівії, Бразилії, Венесуели, Колумбії, Парагваю, Перу, Уругваю, Чилі, Еквадору, Гаїті, Гватемали, Домініканської республіки, Куби, Нікарагуа, Панами, Сальвадору). Нова конференція переглянула конвенції, схвалені в 1899, і прийняла 10 нових, які стосувалися питань нейтралітету і права морської війни. Серед них: Конвенція про мирне вирішення міжнародних суперечок; Конвенція про обмеження в застосуванні сили при стягненні за договірними борговими зобов'язаннями; Конвенція про відкриття військових дій; Конвенція про закони і звичаї сухопутної війни; Конвенція про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку сухопутної війни; Конвенція про становище ворожих торгових суден при початку військових дій; Конвенція про перетворення торгових суден у військові; Конвенція про постановку підводних мін, що автоматично вибухають від зіткнення; Конвенція про бомбардування морськими силами під час війни; Конвенція про застосування до морської війни основ Женевської конвенції (була замінена Женевською конвенцією 1949 роки); Конвенція про деякі обмеження в користуванні правом захоплення в морській

війні; Конвенція про заснування Міжнародної призової палати (не набрала чинності); Конвенція про права і обов'язки нейтральних держав у разі морської війни [4, с. 15].

Також, крім 13 пунктів, була прийнята Декларація про заборону метання снарядів і вибухових речовин з повітряних суден, але вона втратила свою актуальність, через відмову ратифікації з боку ряду держав.

Найголовнішою заслугою I та II Гаазьких Конференцій стало створення найстарішої організації для вирішення міжнародних спорів, яка отримала назву - Постійна Палата Третейського Суду. Правовий статус організації регулювався Конвенцією про мирне вирішення міжнародних зіткнень 1899 р., яка потім стала основою Конвенції 1907. У ст. 41 говориться, що Постійна Палата Третейського Суду спрямована на полегшення можливості звернення без уповільнення до Третейського суду в разі суперечок, які не могли бути улагоджені дипломатичним шляхом.

Після невдачі Гаазьких Конференцій, статут Ліги Націй став наступним кроком у вирішенні міжнародних питань. Статут був укладений у 1918 р. і підписаний 44 країнами. Згідно зі статутом Ліги Націй її засновниками вважались держави-переможці у Першій світовій війні. Основні цілі, які переслідувала Ліга Націй полягали у запобіганні військових дій, врегулюванні суперечок між країнами шляхом дипломатичних переговорів, а також забезпеченні миру через співробітництво держав. Саме цей випадок був першим в історії, коли гарантом міжнародного порядку мала стати міжнародна організація. Ліга Націй планувала зберегти незалежність і територіальну цілісність держав, та гарантувала можливість звернення держав-учасників в арбітраж, у випадках неможливості самостійного вирішення спору.

Основними статтями статуту були:

Стаття 8, яка проголошувала необхідність обмеження національних озброєнь «до мінімуму, сумісного з національною безпекою і виконанням міжнародних зобов'язань, які накладаються спільним

виступом». Рада повинна була розробити план зменшення кількості озброєнь і висунути його урядам, у свою чергу члени Ліги Націй були відповідальними за обмін інформацією про рівень озброєння між собою.

Стаття 10 фіксувала принцип взаємної гарантії територіальної цілісності країн-членів Ліги Націй. Будь-яка війна чи загроза війни викликала з боку Ліги Націй заходи, «здатні дієвим чином забезпечити мир націй». Однак, чіткого порядку дій у випадку агресії стаття не передбачала.

Стаття 12 свідчила, що на держави-членів розповсюджувалась вимога не розпочинати війну, поки не мине три місяці від дня ухвалення спору міжнародним арбітражем, судом або Лігою Націй.

Стаття 16 надала право накладати санкції на державу, яка вчинила акт агресії. Усі члени Ліги Націй зобов'язані були розірвати торговельні і фінансові відносини з державою або державами-агресорами.

Стаття 22 встановлювала порядок управління колишніми африканськими володіннями Німеччини і арабськими територіями Османської імперії. Ідея полягала у тому, що більшість неєвропейських територій, що перебували під суверенітетом держав після Першої світової війни, були не в змозі самостійно керувати своїми територіями і Ліга Націй повинна була довірити опіку над ними «передовим націям світу» [4, с. 15].

Попри благі цілі, Ліга Націй не змогла виконати свого призначення. Одним з недоліків Ліги був той факт, що рішення Асамблеї і Ради приймалися одностайно. Винятком були лише 2 ситуації:

1. голосування з процедурних питань;
2. прийняття нових членів до Ліги Націй.

Саме у цих ситуаціях рішення приймалися кваліфікованою більшістю.

Ще одним недоліком був добровільний характер санкцій, вони не мали всеосяжний характер, були фактично добровільними, оскільки рішення мали характер рекомендацій.

І нарешті, особливо яскраво у напрямку невдач Ліга Націй проявила себе, коли у зв'язку з нападом Японії на Маньчжурію утворився небезпечний

осередок війни на Далекому Сході. Ліга націй діяла в цьому випадку так нерішуче, що японські агресори захопили Маньчжурію, не зустрівши опору [6, с.60].

Паризький договір про відмову від війни (Пакт Бріана – Келлога) - отримав свою назву за іменами ініціаторів – міністра закордонних справ Франції Арістіда Бріана і держсекретаря США Френка Келлога. Договір був підписаний 27 серпня 1928 р. представниками США, Великобританії, Канади, Австралії, Нової Зеландії, ПАС, Ірландії, Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Польщі, Чехословаччини, Індії, Японії. Пізніше до пакту приєднався СРСР і ще 48 держав, а до кінця 1928 р. приєдналися майже всі наявні до цього часу країни, не підписали договір лише: Швейцарія, Аргентина, Бразилія, Мексика, Колумбія, Саудівська Аравія [3, с. 30].

Ідея договору була підказана американським активістом Дж. Шотвеллом. 6 квітня 1927 р. Бріан звернувся до США із закликом укласти американо-французький договір про вічну дружбу, що забороняв би звернення до війни як до засобу національної політики, але вже наприкінці 1927 державний секретар США Ф. Келлог заявив, що укласти мирний договір тільки з Францією неможливо, потрібно щоб всі великі держави відмовилися від війни як знаряддя національної політики, шляхом приєднання до пакту.

Келлог офіційно представив проект документа 13 квітня 1928 р., в якому засуджувалася війна. У ст. 2 мова йшла про те, що сторони, які домовляються між собою визнають, що врегулювання всіх суперечок або конфліктів, якого б характеру або якого б походження вони не були, повинні завжди вирішуватися тільки мирними засобами [3, с. 40]. Але проект був недопрацьованим, бо в ньому, помилково, не обговорювались санкції проти ініціаторів війни.

Договір мав позитивне значення, у сенсі колективного проголошення державами «права на мир» і відмови від «наступальної війни» як «інструмента державної політики». Ідеалісти вважали, що війна- результат політики, яку здійснюють егоїстичні, жорстокі,

некомпетентні політичні лідери і підпорядкована їм влада [6, с.63].

Не зважаючи на масовість учасників, що підписали й ратифікували Паризький пакт, були виявлені його недоліки: відсутність гарантій і двозначність формулювань. Це підірвало його ефективність. Пакт не зміг перешкодити загостренню міжнародного стану і виникненню в подальшому Другої Світової Війни.

Ідея мирного вирішення спорів знайшла своє відображення і в Статуті ООН, підписаному 26 червня 1945 р. на заключному засіданні Конференції ООН і набув чинності 24 жовтня 1945 р., після ратифікації постійними членами Ради Безпеки ООН [5, с. 38].

Серед головних цілей було відзначено підтримку міжнародного миру та безпеки, розвиток дружніх відносин між націями на основі поважання принципу рівноправ'я і самовизначення народів, а також здійснення співробітництва для розв'язання міжнародних проблем. Згідно п. 1 ст. 1 Статуту міжнародні суперечки мають вирішуватися відповідно до принципів «справедливості і міжнародного права». Отже, статут ООН надає сторонам, свободу вибору у використанні мирних засобів для вирішення міжнародного спору.

Відповідно до ст. 33 Статуту ООН сторони, які беруть участь в суперечці, «повинні, перш за все, намагатися вирішити суперечку шляхом переговорів, обстеження, посередництва, примирення, арбітражу, судового розгляду, звернення до регіональних органів або угод чи іншими мирними засобами на свій вибір» [7, с. 7].

Генеральна Асамблея ООН, у 1970 р. прийняла Декларацію про принципи міжнародного права, в якій підтверджувався принцип вирішення міжнародних спорів засобами, які не ставлять під загрозу міжнародний мир, безпеку і справедливість [2, с. 6].

У Гельсінському Заключному акті НБСЄ 1975 р. європейські держави підтвердили, що у своїх стосунках керуватимуться *принципом* мирного врегулювання спорів. Установчі документи впливових регіональних організацій,

створених після Другої світової війни (ОАД, ОАЄ, ОБСЄ, НАТО, СНД та ін.), закріпили обов'язок держав-членів вирішувати свої міжнародні спори мирними засобами.

Держави зобов'язані вирішувати міжнародні спори виключно мирними засобами, без використання збройної сили. Це означає необхідність пошуку мирних шляхів врегулювання конфліктів, якщо взаємно-узгоджений спосіб врегулювання спорів не приніс позитивних результатів для сторін.

Різні джерела міжнародного права по-різному вирішують проблему вибору мирних засобів при вирішенні міжнародних конфліктів. Конвенція ООН з морського права 1982 р. передбачає 4 процедури врегулювання суперечок, кожна з яких держава-учасниця може самостійно обрати: Міжнародний трибунал з морського права, Міжнародний суд ООН, Арбітраж, утворений відповідно до додатка VII до Конвенції, Спеціальний арбітраж, що формується відповідно до додатка VIII до Конвенції.

Міжнародний суд займає перше місце у вирішенні міжнародних спорів. На Суд покладена подвійна функція: вирішення юридичних суперечок, переданих йому на розгляд державами, і винесення консультативних висновків з правових питань, які направляються йому належним чином на те уповноваженими міжнародними органами і організаціями.

До складу Міжнародного Суду входять 15 суддів, що обираються на дев'ятирічний термін Генеральною Асамблеєю і Радою Безпеки ООН, які проводять голосування одночасно, але незалежно один від одного. Він може включати не більше одного судді від будь-якої держави. Кожні 3 роки на одну третину місць проводяться вибори. Судді, що йдуть в відставку можуть переобиратися на новий термін. Члени Суду є не представниками своїх урядів, а незалежними суддями. Коли Суд не має в своєму складі судді, що володіє громадянством держави-учасниці в якійсь справі, ця держава може призначити особу, якій доручається роль судді *ad hoc* в цій справі. Тільки держави можуть

звертатися до Суду і виступати перед ним. Таке право мають держави-члени ООН (нині їх налічується 193).

Суд має юрисдикцію займатися розглядом спору лише в разі, якщо зацікавлені держави визнали його юрисдикцію одним або з наступних способів: 1) уклавши між собою спеціальну угоду про винесення спору на розгляд Суду; 2) слідуючи юрисдикційного застереження, тобто в разі, якщо вони є сторонами договору, що містить положення, за яким при розбіжності щодо його тлумачення або застосування одна з них може передати суперечку на розгляд Суду; більше 300 договорів або конвенцій містять положення подібного роду; 3) в силу односторонніх заяв, зроблених сторонами відповідно до Статуту, коли держава погодилася з обов'язковим характером юрисдикції Суду в разі спору з іншою державою, яка робить аналогічну заяву. В даний час зберігають силу заяви 73 держав, ряд з яких містять застереження про виключення деяких категорій суперечок. У випадках сумніву щодо того, чи має Суд юрисдикцію, він сам приймає рішення з цього питання.

Процедура, якої слід Суд при розгляді спірних справ, визначається Статутом і Регламентом Суду. Регламент прийнятий в 1978 р., і з тих пір в ряд положень внесені поправки (остання – 29 вересня 2005 р.). Судочинство включає письмовий етап, в ході якого боку подають оформлення документів у, і усний етап, що являє публічні слухання. Суд використовує в роботі дві офіційні мови (французька та англійська). По завершенні усного судочинства, Суд обговорює справу на закритих засіданнях, а потім оголошує рішення на публічному засіданні. Це рішення є остаточним і не підлягає оскарженню. Якщо одна з держав-учасників розгляду не виконує його, інша сторона може звернутися до Ради Безпеки ООН. Суд засідає в повному складі, але, на прохання сторін, може також створювати спеціальні палати для розбору окремих справ (з 1946 р. такими палатами було розібрано 6 справ). До того ж, відповідно до свого Статуту, Суд щорічно вибирає п'ять суддів для формування палати

спрощеного судочинства.

Окрім міжнародного суду діє Постійна Палата Третейського Суду, або Міжнародний арбітражний суд (*Permanent Court of Arbitration, PCA*), розташований в тій самій будівлі, що і Міжнародний суд. Кандидати в члени цього суду висуваються не державами, а «національними групами» ППТС, тобто групами суддів ППТС, що представляють одну й ту саму держава. Кожна держава призначає до складу ППТС до 4 фахівців з міжнародного права. Секретаріат Палати веде список таких суддів, з яких при виникненні спору держава має право вибрати арбітрів для розгляду конкретної справи. Дві або більше країн можуть домовитися про обрання спільно одного або більше членів. Одна особа може бути обрана різними країнами. Члени суду призначаються на 6 років. Їх призначення на посаду можуть бути відновлені. Критику Постійної палати третейського суду складають зауваження в тому, що палата представляє собою список осіб, з якого сторони спору обирають арбітрів, засновуючи суд. Такий суд може віддати перевагу рішенню «по справедливості і доброї волі» (*ex aequo et bono*), ніж шляхом застосування правових норм. Оскільки члени суду в кожному випадку обираються сторонами спору, у здійсненні правосуддя відсутня послідовність. Відтак, Постійна палата третейського суду – «не справжній суд в звичайному значенні цього слова». А це робить його малоефективним. Згадаємо територіальну суперечку між Словенією і Хорватією. Країни, які не домовилися дипломатичним шляхом звернулися до світової спільноти з метою вирішення конфлікту. І, як результат, 4 листопада 2009 р. між ними була підписана угода про міжнародний арбітраж. 28 липня 2015 р. Хорватія вийшла з арбітражу, заявивши про порушення Словенією арбітражних правил, але вже в кінці червня 2017 р. Постійна Палата Третейського Суду винесла постанову про кордон, яка була обов'язковою для виконання. Палата визначила приналежність спірних ділянок сухопутного кордону в районі Піранської затоки і винесла рішення, що Словенія

повинна мати прямий доступ до міжнародних вод на півночі Адріатичного моря через коридор, що перетинає хорватські води. Між тим, вже в грудні 2017 р. стало відомо, що Словенія буде подавати в Міжнародний Суд проти Хорватії через недотримання Загребом рішення Арбітражного суду (ППТС) щодо територіальної суперечки між країнами. У Словенії посилюються на рішення Міжнародного арбітражу в Гаазі, а Хорватія рішення їх не приймає, обґрунтовуючи це виходом з арбітражу.

Висновки. Отже, в системі заходів мирного вирішення міжнародних конфліктів (добрі послуги та посередництво, обслідування і примирення, дипломатичні переговори, міжнародний арбітраж, спеціальний арбітраж), Міжнародний суд є головним механізмом, задіяним Організацією Об'єднаних Націй. Він вирішує, відповідно до міжнародного права, юридичні суперечки між державами і дає консультативні висновки з правових питань, які можуть бути перед ним поставлені належним чином на те уповноваженими органами або спеціалізованими установами ООН.

Список використаної літератури:

1. Буроменський М. В. Міжнародне право / М. В. Буроменський. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.;
2. Ігнатенко Р. В. Міжнародне право / Р. В. Ігнатенко, О. В. Тиунов. – М.: Норма, 2002. – 592 с.;
3. Кульчицький С. В. Паризький мирний договір 1856 / С. В. Кульчицький. – К. : Наук. Думка, 2011. – 66 с.;
4. Миколаєнко Я. Ю. Гаазька конференція 1899 та 1907 рр. Про мирне вирішення міжнародних суперечок / Я. Ю. Миколаєнко // Науковий вісник Ужгородського національного університету 2015. – №32. – С. 12-15.;
5. Попков А. М. Міжнародний третейський суд / А. Н. Попков. – М., 2000 – С. 26 - 33.
6. Рожик М. Є. Всесвітня історія: новітні часи: 1914 – 1945 роки / М. Є. Рожик, М.І. Ерстенюк, М.С. Пасічник, О.М. Сухий, І.І. Федик. – К.: Генеза, 1998. – 230 с.;

7. Статут Ліги Націй / переклад ред. Ю. В. Ключніков – М.: Літгиздата, 1925. – С 7-15.;

Plotko V. L - Student of the Faculty of International Relations, Political Science and Sociology of the Odessa National University named after I.I. Mechnikov.
International arbitration and international court in resolving territorial disputes and paramilitary conflicts

Key words: *political conflict, international dispute, legal means of resolving conflicts, international arbitration, international court.*

*Рекомендовано до друку –
к.політ.н., доцентом Узун Ю.В.*

Стаття надійшла в редакцію 01.02.2018.

The article is devoted to the analysis of ways of peaceful settlement of international disputes, disputes, conflicts and determination of the role of the international court as a specialized institute in these matters. The author demonstrates the peculiarities of the formation of a system of peaceful settlement of international disputes in the period of the Vienna era, pointing out the significant role of the first conferences, the history of the creation of the first Conventions aimed at supporting the peaceful solution of conflicts between states. "On the Peaceful Resolution of International Disputes"; "On the laws and customs of the land war"; "On application to the Marine War began the Geneva Convention of August 10, 1864".

The article deals with the formation of the first institute for the resolution of international disputes - the "Permanent Chamber of the Third Court" and its actual evolution during the work of the League of Nations and the United Nations. The author examines the peculiarities of the birth of the League of Nations and the role of the "Paris Treaty on the Abolition of War" (Briana - Kellogg Pact), and subsequently the state of the modern system of resolving international disputes, created after the Second World War. An important place in the article is given to the analysis of the modern structure and peculiarities of the work of the International Court of Justice and the International Arbitration Court. The author examines the legal framework for the peaceful settlement of international disputes, shows the history of the formation of international arbitration.